

Oproep aan een vertrekkend vorstin

Blijf nog even, Beatrix

Maakt Beatrix binnenkort plaats voor haar zoon of niet? Volgens August Hans den Boef moet ze daarmee nog maar even wachten, en orde op zaken stellen in eigen huis, paleizen en domeinen en het staatsbestel.

ZEER GEACHTE MEVROUW, GRAVIN VAN KATZENELNBOGEN,

Gezien uw oproepen tot respect voor minderheden begrijpt u vast de schroom van een overtuigd republikein voor de aanhef 'Majesteit', u zult mijn gebruik van deze weinig gebruikte van uw vijftigtal adellijke titels kunnen waarderen.

In de aanloop naar uw laatste kersttoespraak en uw 71ste verjaardag werd duchtig gespeculeerd of u uw abdicatie zou aankondigen. Dat geschiedde niet, maar wel hield u in uw kersttoespraak een pleidooi voor de ouderdom. Dat was misschien meer om uw onderdanen op uitstel van pensionering voor te bereiden, want anders dan uw collega's in Buckingham Palace en Città del Vaticano hoeft u niet tot de laatste snik uw ambt uit te oefenen. Zowel uw grootmoeder als uw moeder trok zich terug voor het zover kwam.

BESTSELLER

Royalty watchers bespeuren daarom toch tekenen dat uw aftreden ophanden is. Zo zou de heer Deetman zijn toegetreden tot de Raad van State omdat uw

zoon aan hem als toekomstige (vice-) voorzitter de voorkeur geeft, en zou u zelf de even voortreffelijke als door uw familie vertrouwde historicus Fasseur hebben opgedragen om het huwelijk van uw ouders definitief vast te leggen in een u welgevallige bestseller. Voorts aanvaardde de Utrechtse universiteit onlangs het verzoek tot vervaardiging van wetenschappelijke biografieën van respectievelijk uw overgrootvader, uw betovergrootvader en diens vader. Ten slotte wordt kasteel Drakensteyn verbouwd en uitgebreid beveiligd, waaruit menigeen opmaakt dat u op termijn terugkeert naar Lage Vuursche. Mijn verzoek is: wacht u inderdaad nog even met die troonsafstand. In 2011 zou u het record van uw overgrootvader als oudste staatshoofd kunnen breken. Stel in de tussentijd in het landsbelang een overgangsproces in werking dat uw volk alvast laat wennen aan het louter ceremoniële koningschap dat ook uw oudste zoon schijnt te ambiëren. Verder heeft de heer Zalm onlangs een – volgens velen zeer onvolledig – overzicht gege-

31 januari 1938:
portret van prinses
Beatrix op haar eerste
verjaardag. Fotograaf:
Bernhard van Lippe
Biesterfeld.

ven van hetgeen u de staat kost. Maak nu in één klap zelf aan die speculaties een einde. Bewandel bij het effenen van het pad voor u zoon de waarlijk koninklijke weg. Verklaar u vóór een ceremonieel koningschap en het afschaffen van de oude financiële en feodale privileges van het Oranjehuis.

HEMELBED

Dit verzoek verrast u misschien van de kant van een republikein, voor wie het ceremonieel koningschap op zijn best een stap in de goede richting is. Maar een pragmatisch tegenstander van de monarchie, die bovendien eerder Europees en lokaal denkt dan nationaal, kan u in dezen onbeschroomder van advies dienen dan overtuigend monarchisten of

lakeien als de voorzitters van uw ministerraden. Op de hiervoor geschetste manier zou u uw zoon in een gespreid hemelbed doen belanden, want u heeft het tij mee. Uw land gaat een diepe economische depressie tegemoet, een situatie waarin steevast velen met scheve ogen kijken naar degenen die daarvan per definitie geen last hebben. De werkelijke maatschappelijke *insiders* die nooit ontslagen kunnen worden en die nimmer gekort worden in hun inkomen. De superrijken die dankzij hun schier onbeperkte middelen en behoudende financiële adviseurs ook in deze crisis weer nauwelijks of geen schade zullen lijden. Tot deze groep behoren u en de uwen, zelfs volgens de meest bescheiden ramingen.

Maar er is meer.

Dat uw werkpaleis Noordeinde als *Briefkastenfirma* dienst lijkt te doen voor fiscaal lucratieve constructies van uw verwanten, daarin bijgestaan door ambtenaren van Financiën, is een verkeerd signaal nu zelfs de VVD meent dat middelmatige en slechte managers en bankiers zonder bonussen of exitpremies dienen te worden ontslagen.

De laatste vier jaar stegen de kosten van uw Huis met 36 procent. Wat een golf van sympathie zou u veroorzaken wanneer u de Balkenende-norm zou oarmen! Stel uw eigen inkomen, als staats-hoofd, op 110 procent daarvan, zet uw schoondochter twintig procent toe. Dat bespaart bedragen die voor veel van uw onderdanen tamelijk substantieel zijn, zeker in deze moeilijke tijden, maar voor u en de uwen marginaal. *Peanuts*, zoals uw snaakse zonen dat noemen.

Het zou u ook sieren om voortaan net als de heer Balkenende en uw Britse collega belasting af te dragen over uw inkomsten, vermogen en ontvangen erfenissen en schenkingen. Uw familie betaalt al eeuwen geen sou.

FLAMBOYANT EN AMBITIEUS

In het huidige tijdsgewricht zult u vanzelfsprekend ook uw ouderwetse onkostenvergoedingen willen herzien. U en de uwen krijgen ook in een nieuwe situatie net als alle andere vertegenwoordigers van de overheid onverkort de onkosten vergoed die direct voortvloeien uit de uitoefening van de functies. Maar uit de dagen van uw charmante moeder, flamboyante vader en ambitieuze grootmoeder dateren veel merkwaardige en feodale posten.

Wij denken onder andere aan uw jaarlijkse *shopping spree* bij Harrods in

Londen, waarna ‘volgens kringen rond het hof’ de Nederlandse ambassadeur traditioneel de rekening krijgt geofreerd. Als dat waar zou zijn: arme Pim Waldeck, toch een bekwaam diplomaat met frisse ideeën. Ook hij is echter een onderdaan die net als zijn voorgangers de rekening naar de heer Verhagen moet doorsturen.

Dat uw hofleveranciers u niet met rekeningen plegen te belasten, moeten ze uiteraard zelf weten. Maar zo bespaart u kosten die anderen wel moeten maken, terwijl de fiscus in dat voordeeltje ook nog eens niet meedeelt. Merkwaardig is ook dat de leden van uw familie ziekenhuiskosten niet betalen, kosten die bovendien niet alleen hoog zijn door de vergeleken met andere patiënten comfortabel lange verblijfsduur, maar vooral doordat uw familie hele hospitaalverdiepingen bezet. Men zegt vanwege beveiliging en privacy. Terzijde: die beveiliging kost de staat een bom duiten – veertig miljoen – maar dat is ook na het rapport van Zalm moeilijk terug te vinden in de departementale begroting.

ORANJEVLUCHTEN

Omdat het om reguliere, openbare zorgvoorzieningen gaat, geen privéklinieken, zijn ook de maatschappelijke kosten hoog. Neem al die gewone onderdanen die langer op een wachtlijst staan omdat de benodigde kamers bezet zijn door uw familieleden en hun gezelschapslieden, bewakers en beveiligers. Of leeg moeten blijven als buffer – is dat tegen terrorisme? Zou uw familie een en ander niet gewoon via een eigen verzekering kunnen betalen en indien mogelijk daarvoor uitwijken naar privéklinieken?

Wat uw beveiliging betreft, die zou u gezien uw vermogen ook als ambteloos burger nodig hebben gehad. Denk aan uw overleden vriend Freddy Heineken. Waarom neemt u dat persoonlijke deel van de kosten niet voor uw eigen rekening?

Andere feodale posten betreffen het vlieggedrag van uw familie. De laatste

vijf jaar beliepen de Oranjevluchten volgens officiële ramingen meer dan acht miljoen euro, inclusief 1,5 miljoen privé. Andere schattingen zijn veel en veel hoger. ‘Maar niet vliegen is in deze maatschappij een utopie,’ meent uw oudste zoon, een man die per jaar ongeveer tachtig keer zoveel vliegt als de modale Nederlander. Iemand ook die een lang weekend in een ver land gemakkelijk onderbreekt om even heen en weer te vliegen naar een ander ver land aan de overzijde van de aardbol.

VICTOR & ROLF

Omdat uw zoon altijd eersteklas reist, spendeert hij feitelijk een paar honderd keer zoveel geld aan vliegen als de gemiddelde onderdaan. Belastinggeld. In zijn slipstream vliegt uw schoondochter behalve naar haar familie in Argentinië volgens veel bronnen ook frequent naar modecentra. Ook zonder dat de RVD haar ooit adviseerde om haar bruidsjaпон bij onze Victor & Rolf te bestellen, schijnt haar belangstelling voor mode haar jaarlijks zo’n elf keer naar Milaan te lokken. Kortom, uw huis vliegt wat af en keert zich daarmee tegen de tijdgeest. Frontaal. Dat is geen goed rolmodel en evenmin bevorderlijk voor de begroting van de Staat der Nederlanden. Hoeft dat vliegen voortaan niet meer uit de staatskas? En kan het niet gewoon een beetje minder?

Keert u zich als het u belijft ook tegen het heilloze plan van uw zoon en zijn echtgenote om deel te nemen aan de bouw van een prestigieus vijfsterrenresort in de ongerepte natuur van het schiereiland Machangulo in het zuiden van Mozambique. Volgens uw kinderen en andere projectontwikkelaars moet dat bouwen vanwege hun privacy en het stimuleren van de werkgelegenheid in dit arme land. Deskundigen echter stellen dat er niet in het welvarende en drukke zuiden, maar in het arme en lege noorden van dit ontwikkelingsland een grote behoefte bestaat aan werkgelegenheid. Dit onderontwikkelde deel biedt nave-

nant ruime privacy. Volgens die deskundigen zien uw kinderen in het nu nog rustige schiereiland Machangulo vooral een uiterst lucratieve investering. Het ligt immers heel dichtbij Zuid-Afrika, waarvandaan de materialen en arbeiders voor zo’n luxeproject moeten komen, en slechts 32 kilometer van de hoofdstad Maputo. Tien minuten vliegen van het internationale vliegveld.

Wat zou het mooi zijn wanneer uw zoon zijn geld (en dat van de belastingbetaler) niet stak in het vernietigen van ongerepte natuur, maar in het *conserveren* daarvan. In Mozambique en elders. En dan niet op de manier van zijn grootvader, maar serieus. Hou hem aan wat hij onlangs bij terugkomst uit Antarctica zei: ‘Wij zullen in de toekomst strijden voor het ongerept houden van wat deze wereld nog aan natuur bezit en het herstellen van wat er aan unieke natuur is verdwenen.’

Ons kleine land bevat helaas, zoals de dichter J.C. Bloem al lang geleden observeerde, weinig natuur en die is bovendien nogal gerept. Desondanks wilde minister Bos ook aan zijn voormalige baas Zalm niets kwijt over de begroting van uw Kroondomeinen, waaronder Het Loo dat nog onlangs een miljoen subsidie ontving van het ministerie van Landbouw. In die mooie Kroondomeinen is het goed wandelen, maar u verbiedt mij dat in het jachtseizoen, dat bij u bijna vier maanden duurt. Een feodaal icoon is het, dat jagen van uw familie. Daarom trek ik mij als radicale republikein een paar keer in die vier maanden niets aan van het verbod en overtreed ik daarbij de wet, maar vrees met mijn gezelschap altijd een beetje dat wij door een verdwaalde kogel uit de geweren van uw familie en haar vrienden worden getroffen.

MATRONE

Wij speculeren daarover wel eens. Wat zouden we erger vinden: gedood te worden door de geblondeerde Argentijnse matrone of door een van haar bloedver-

wanten, die we onwillekeurig associëren met het schietgrage generaalsregime in Buenos Aires? Of wellicht door de vage vrienden van uw schoondochter Wisse Smit? Of door merkwaardige carlisten en andere wereldvreemde relaties die menen dat je ook op *republican trespassers* mag knallen?

Mijn vrienden, de zwijnen en de herten, zijn het doelwit van uw jacht. Vroeger heette die 'drijfjacht' en werden mijn vrienden daartoe duchtig bijgevoerd. Sinds die drijfjacht verboden is, wordt het geknal drukjacht genoemd, maar er lijkt volgens professionele dierenbeschermers weinig veranderd.

U kunt soeverein een einde aan al deze activiteiten maken. Om te beginnen: uw zoon ziet er geen been in om elders, in Spanje bijvoorbeeld, in natuurgebieden te jagen op dieren die in ons land zijn beschermd, patrijzen onder andere. U zou hem erop kunnen wijzen dat hij ook hiermee geen adequaat en eigentijds rolmodel voor zijn toekomstige onderdanen biedt, maar nog koninklijker is een groots Afscheid van de Jacht. Tot 31 oktober vorig jaar konden uw onderdanen hun wapens bij de politie inleveren, degenen die hun vergunning niet meer wensten te hernieuwen evengoed als illegale wapenbezitters. Wij denken aan een fraai geregisseerde plechtigheid waarbij de gehele Oranje-familie al haar wapens ritueel op een esthetisch verantwoorde stapel deponert, daarbij verklaart de vergunningen nooit meer te zullen hernieuwen en andere jagers uitdrukkelijk oproept – ernstig en overtuigend in de camera's kijkend – dit voorbeeld te volgen.

KLEINSTE KAMERTJE

Enfin, u opteert voor een ceremonieel koningschap. Maar ook dat kan, zoals u

zoons dat noemen, *a pain in the ass* beteken voor overheid en belastingbetaler. Denk aan het kleinste kamertje, in uw geval vaak een eufemisme voor een ruimte waarin een modaal gezin zou kunnen wonen, zoals op het Amsterdamse Centraal Station. Snapt u eigenlijk waarom er overal waar u maar in de buurt komt, 'koninklijke toiletten' moeten zijn, ook al maakt u daarvan vrijwel nooit gebruik? U vindt het toch ook niet meer nodig dat lokale overheden geld uitgeven aan bruggetjes, waarover u zich kunt bewegen zonder onaangename confrontaties met onderdanen? Of dat voor hetzelfde doel ongebruikte weggetjes worden geëgaliseerd en geasfalteerd? Verklaar alstublieft dat ook u deze kosten onzinnig vindt.

Niet alleen als inwoner van Amsterdam, maar ook als Nederlands onderdaan verzoek ik u met klem de bevolking van de hoofdstad haar stadhuis terug te geven. Een van uw koninklijke voorgangers heeft het ooit van de stad geleend om er tijdens de bouw van zijn Amsterdamse paleis te wonen. Helaas moest hij het veld ruimen voor het zover kwam. Zijn opvolgers hebben zonder opgave van redenen geweigerd het geleende terug te geven. Stop in elk geval onmiddellijk de dure verbouwing die het Paleis op de Dam volgens architectuurdeskundigen verminkt. Eén paleis, in de residentie, is trouwens wel genoeg. Voor het woongedeelte zou u kunnen aanbieden een marktconforme huur te gaan betalen. De overige paleizen behoren net als de Kroondomeinen te vervallen aan de Staat der Nederlanden, het kleinere goed zou door u en de uwen desgewenst tegen de marktprijs kunnen worden aangeschaft. Drakensteyn bijvoorbeeld, of uw eveneens drakerige lemsteraak, die dan niet meer voor miljoenen op kosten van het ministerie van Defensie hoeft te worden onderhouden. Het werkt net zo als toen uw zoon vorig jaar zijn optrek in Den Haag aan de staat verkocht, maar dan omgekeerd.

Enfin, u kunt zelf nog wel meer bedenken. En u wilt natuurlijk niet meer, zoals bij het verlaten van het Paleis op het Lange Voorhout, de hele zaak door uw lakeien laten strippen tot en met de deurknoppen, en die met alle roerende goederen meenemen, waarvan ook niet altijd even duidelijk is of ze werkelijk uw eigendom zijn? U kondigt aan keurig alles te laten zitten en voor de roerende goederen gewoon te betalen. En o ja: alle cadeaux die u als staatshoofd ontving, schenkt u bij uw abdicatie natuurlijk aan de Staat.

DUBBELFUNCTIES

Bijna zouden we uw staatsrechtelijke functies vergeten. Over twee jaar vinden weer Tweede-Kamerverkiezingen plaats. Het zou goed zijn als u of uw opvolger dan geen rol meer speelde bij de formatie van een nieuw kabinet. In de aanloop hiernaar verdient het aanbeveling dat u, uw oudste zoon en zijn echtgenote de vergaderingen van de Raad van State, waarvan u formeel voorzitter bent, niet meer bijwonen en zich ook geen stukken meer laten sturen. Gij drieën heeft nu al geen stemrecht. Het bestaansrecht van de Raad van State met zijn vele dubbelfuncties zou in de toekomst deel moeten uitmaken van een nauwgezette evaluatie, waarbij ook de twee kamers en de Hoge Raad betrokken dienen te worden. Ook in het licht van de Europese situatie, denk aan de corruptie en het gegraai in het Engelse parlement, lijkt modernisering van het geheel aan de orde. U zou achter de schermen een fundamentele discussie kunnen bevorderen. Want zolang het CDA in het centrum van de macht verkeert en concurrenten als PvdA en VVD naar zijn poppen kan laten dansen, zal deze partij de Raad van State – een christen-democratisch bolwerk bij uitstek immers – in de huidige vorm fixeren.

Als republikein voel ik wel huiver om de Raad van State af te schaffen. Want een van zijn charmante aspecten vormt de

oprichting in het jaar 1531. Dat was twee jaar voordat Willem van Oranje werd geboren. De Raad ontstond derhalve in een Nederland waarin uw familie nog geen enkele rol speelde. Die participatie begon pas in 1567, toen deze zoon van uw voorzaten door het toenmalige wettig gezag van zijn bezittingen werd beroofd en besloot tot een vlucht naar voren: opstand, vooral na de dood van zijn concurrenten Egmont en Hoorne. Laten we dus niet vergeten dat er al een Nederland bestond, met grote denkers als Erasmus en Coornhert, voordat er sprake was van *le Prince Guillaume Ier d'Orange-Nassau*. Coornhert leerde hem ooit wat religieuze verdraagzaamheid was. Daarop werd deze Willem de Zwijger protestant, maar niet dan nadat hij had vastgesteld hoe in de Lage Landen de hazen liepen. Kom, treed waardig in het voetspoor van uw zwijgende zijdelingse voorzaat, met nieuwe bescheidenheid en soberheid en zonder feodale privileges.

VERVEN EN KLEIEN

Wij weten dat u schik heeft in verven en kleien en nemen daarom aan dat u de kunsten gunstig bent gezind. Wellicht kunt u bij het aankondigen van uw besparingsvoorstellen expliciet vermelden dat de 26,6 miljoen extra aan kunstsubsidies voor de periode 2009-2012 die de Raad voor Cultuur vorig jaar aan uw minister Plasterk had geadviseerd, daaruit ruimschoots kunnen worden bekostigd. Al binnen een jaar en desgewenst dubbel en dwars.

Uiteraard kent u voor het legitimeren van deze besparingen als gelovig en protestant christen tal van bijbelplaatsen en trendgevoelig als u wordt gebriefd, kun u daarbij aansluiten bij uw ook in uw land populaire geloofsgenoot, de heer Barack Obama. Diens jaarsalaris bedraagt overigens momenteel zo'n vijf procent van het uwe, maar dat terzijde. Ik wens u veel succes en wijsheid.

August Hans den Boef